

Prachtige gebouwen en panorama's

In Vaals en Lemiers getuigen monumentale gebouwen van een bewogen verleden. De groene heuvels in de omgeving bieden allerlei fascinerende vergezichten.

De wandelroute door Vaals en door de groene streek rond deze plaats toont een boeiend en gevarieerd landschap: het stuk tussen Vaals en het Drielandenpunt en de route over de heuvelrug van het Schimperbosch en Malensbosch gaan door bosgebieden, terwijl de overige gedeeltes van de route overwegend akker- en weideland doorkruisen. In Lemiers en Vaals komt de wandelroute langs vanuit cultuurhistorisch oogpunt belangrijke gebouwen. Op veel punten langs de route kunt u van een fantastisch uitzicht op het Vaalser Heuvelland genieten.

► **Vaals, Von Clermontplein:** Op deze plek in het centrum van Vaals bevindt zich een gesloten ensemble van gebouwen in barokstijl. In het stadspaleis en de fabriek van de voormalige lakenfabrikant Johann Arnold von Clermont zetelt nu het gemeentebestuur van Vaals. + p. 66 Historisch Vaals

► **Vaalser kerken:** Tijdens de Reformatie kwamen veel protestanten uit België naar Vaals, omdat ze in hun eigen land hun geloof niet mochten belijden. In Vaals daarentegen vestigden zich allerlei geloofsgemeenschappen. Een zaal in het Ver-ves (von Clermontplein 34) diende van ca. 1600 tot 1800 als kerk voor Mennonieten. Ook het huidige museum “Kopermolen” was oorspronkelijk een Luthers-Evangelisch kerkgebouw.

► **Kleng Wach:** Dit voormalige douanehuisje werd tussen 1880 en 1900 gebouwd. Het fungeerde tot 1972 als grensovergang en douanepost voor voetgangers, maar was tijdens de oorlogen meestal gesloten. Nu herbergt dit grenshuisje het kleinste en hoogst gelegen museum van Nederland, dat vooral aan de geschiedenis van het smokkelen gewijd is. Aan de westkant van Kleng Wach bevindt zich een adelaarssteen van blauwe hardsteen. + p. 50 Landgraben .

▶ **Natuurbelevingspad & Drielandenbos:** Achter Kleng Wach gaat de route de grens over en volgt hij het natuurbelevingspad langs de Innere Landgraben, om tenslotte via een steile weg de Vaalserberg te beklimmen. Boven aangekomen vindt u weer een adelaarssteen en komt u bij de buitenwal van de Landgraben, die tot aan het Drielandenpunt in redelijke staat behouden is gebleven. + p. 18 Rijk van Aken
+ p. 82 Natuurbelevingspad

▶ **Drielandenpunt:** Omdat de grenzen van drie landen hier bij elkaar komen, is deze plek een toeristische attractie geworden die jaarlijks door 800.000 bezoekers wordt aange-
daan. Het Drielandenpunt, met zijn 322,5 meter boven zeeni-
veau het hoogste punt van Nederland, staat ook symbool
voor de historisch gegroeide gemeenschappelijke kenmerken
en relaties tussen de bewoners van de Drielandenregio.
+ p. 20 Drielandenpunt

▶ **De grens onder hoogspanning:** Op de heuvelrug Schim-
perbosch voert de wandelroute langs de Belgisch-Nederland-
se grens. Hier plaatste de Duitse bezettingsmacht in de Eer-

ste Wereldoorlog een hek onder hoogspanning dat het veroverde België moest afscheiden van het neutrale Nederland. Het Duitse Generalgouvernement in Brussel hoopte zo vluchtende soldaten tegen te houden en de smokkel- en spionageactiviteiten in te dammen. Deze hoogspanningsdraad, de eerste in de internationale krijgsgeschiedenis, maakte vooral onder de argeloze burgerbevolking veel dodelijke slachtoffers, waarvoor in de buurt van Sippenaeken in 1962 een gedenksteen werd opgericht. Verder is hier niet veel meer te zien dat aan deze draad doet denken.

▶ **Malensbosch:** Het Malensbosch is samen met het Vijlenerbosch het grootste aaneengesloten bosgebied van Nederland.

▶ **Kasteel Lemiers:** Sinds de twaalfde eeuw bevindt zich vlakbij de huidige grens en direct aan de Selzerbeek (ook wel Sinselbeek of Senserbach genoemd) een adellijk huis waarvan de landerijen zich over Duits en Nederlands gebied uitstrekten. Van de oorspronkelijke waterburcht zijn de kelder en enkele fundamenten nog over. Aan het begin van de zestiende eeuw werd het complex in de vorm van een herenhuis met voorburcht in laatrenaissancestijl weer opgebouwd. Een dubbele stenen boogbrug voert over de gracht naar een

poort die in twee pijlers is gevat en waarachter een imposante tuin met oude bomen ligt. Momenteel is het kasteel privébezit.

▶ **Catharinakapel Lemiers:** De vermoedelijk uit de elfde eeuw stammende Catharinakapel in Oud-Lemiers behoort tot de oudste bouwwerken van zijn soort in Nederland. Hij werd gebouwd met materialen uit de omgeving, waaronder zandsteen. De kapel heeft de vorm van een kleine rechthoekige zaalkerk met een smaller, rechthoekig koor. Dit is het enige nog bestaande voorbeeld van een voorromaanse kerkvorm in de provincie Limburg. In 1978 heeft de Nederlandse kunstenaar Hans Truijn (1928-2005) de kapel van binnen van religieuze motieven in de Cobrastijl voorzien.

➕ www.kerkgebouwen-in-limburg.nl.

▶ **Adelaarssteen:** Bij de kapel staat een adelaarssteen van het Rijk van Aken, die in de jaren 40 van de twintigste eeuw door inwoners van het Nederlandse Lemiers in de Selzerbeek werd gevonden en “gered” werd door hem aan de Nederlandse kant van de grens te plaatsen. ➕ p. 50 Landgraben

▶ **Vaals, Kasteel Bloemendaal:** Dit prachtige vroeg-classicistische gebouw heeft Johann Arnold von Clermont aan het einde van zijn leven laten bouwen. + p. 66 Historisch Vaals

Route-info

- ▶ **Lengte: 15,7 kilometer**
- ▶ **Duur: ca. 4 uur**

- ▶ **Aanbevolen startpunt:**
- ▶ **Vaals, Von Clermontplein**
 Bus (B): 396, halte "Vaals Busstation"
 Bus (D): 25, 33, halte "Vaals Busstation"
 Bus (NL): 43, 49, 50, 54, 61, halte "Vaals Busstation"

- ▶ **Eventuele andere startpunten:**
- ▶ **Lemiers, Lemiers Rijksweg**
 Bus (NL): 43, 50, 54, halte "Lemiers"
- ▶ **Drielandenpunt, Viergrenzenweg**
 Bus (NL): 49, 149, halte "Drielandenpunt"

- ▶ **Tip: Verbindingsroute Orsbach – Vanaf Lemiers is door de velden een route uitgezet die aansluit op route 1 en 7**

Wandelcafés

Vaals, Drielandenpunt, Lemiers, Vijlen